

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 564/2022-18

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša a zo sudcov Libora Duľu a Miroslava Duriša (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDACTED], [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného advokátom JUDr. Michalom Feciľakom, Jesenná 8, Prešov, proti rozsudku Okresného súdu Prešov č. k. 14 C 21/2013-364 z 20. októbra 2016, rozsudku Krajského súdu v Prešove č. k. 15 Co 50/2019-674 z 27. februára 2020 a proti rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky č. k. 2 Cdo 151/2020 z 31. marca 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav veci

1. Sťažovateľ označený v záhlaví tohto rozhodnutia sa ústavnou sťažnosťou doručенou ústavnému súdu 9. augusta 2022 domáhal vyslovenia porušenia svojho základného práva na súdnu ochranu podľa čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutiami Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) č. k. 14 C 21/2013-364 z 20. októbra 2016 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie okresného súdu“), Krajského súdu v Prešove (ďalej len „krajský súd“) č. k. 15 Co 50/2019-674 z 27. februára 2020 (ďalej len „napadnuté rozhodnutie krajského súdu“) a Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) č. k. 2 Cdo 151/2020 z 31. marca 2022 (ďalej aj „napadnuté rozhodnutie najvyššieho súdu“) namietanými v záhlaví tohto rozhodnutia. Sťažovateľ navrhuje zrušiť napadnuté rozhodnutia, vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov konania.

2. Z ústavnej sťažnosti a príloh k nej priložených vyplýva, že sťažovateľ je účastníkom súdneho konania v postavení žalobcu v konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 14 C 21/2013 proti žalovanému Prešovskému samosprávnemu kraju, Námestie mieru 2, Prešov, IČO 37 870 475 (ďalej len „žalovaný“), o zaplatenie sumy 8 543,60 eur s príslušenstvom z titulu bezdôvodného obohatenia za užívanie pozemku sťažovateľa v období od 29. januára 2011 do 28. januára 2013. Ide o pozemky [REDACTED]

neoprávnené užívanie jeho pozemku proti žalovanému bezdôvodné obohatenie. Závery konajúcich súdov by boli teda celkom iné, než k akým napokon dospeli.

9. Konajúce súdy žalobu sťažovateľa zamietli, keď vyhovelí námietke premlčania vznesenej žalovaným, pretože náhradu za zákonné vecné bremeno podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. považovali za jednorazovú, ktorá sa premlčuje po uplynutí všeobecnej 3-ročnej lehoty.

10. Podľa názoru konajúcich súdov ide pri nároku na náhradu za zákonné vecné bremeno jednoznačne o náhradu jednorazovú, čo vo svojich rozhodnutiach okresný súd a krajský súd odôvodnili poukazmi na rozhodovaciu činnosť dovolacieho súdu v otázke náhrady za vznik vecného bremena podľa iného zákona, a to zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 182/1993 Z. z. o vlastníctve bytov a nebytových priestorov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 182/1993 Z. z.“). Obdobne tiež postupoval aj dovolací súd, podľa ktorého sa súdy nižších inštancií neodklonili od ustálenej rozhodovacej praxe, keď špecificky poukázal na rozhodnutie najvyššieho súdu č. k. 2 Cdo 194/2018 z 26. augusta 2019.

11. Sťažovateľ sa však domnieva, že otázka charakteru náhrady za vecné bremeno zriadené zákonom č. 66/2009 Z. z. dosiaľ nebola riadne vyriešená. Sťažovateľ totiž uplatňoval v konaní vo vzťahu k tejto otázke nové argumenty, ako napr. argument dočasnosti zákonného vecného bremena, ktorý dovolací súd vo svojej dovolacej praxi zatiaľ nikdy neposúdil, a preto ani nemohol považovať túto otázku za vyriešenú.

12. Sťažovateľ je presvedčený, že jediným ústavne konformným výkladom zákona č. 66/2009 Z. z. je výklad, podľa ktorého je táto náhrada opakovaná a právo na ňu vzniká samostatne za každý jeden deň trvania tohto vecného bremena.

13. V konaní nebolo sporné, že na stavbu ako takú boli vydané príslušné administratívnoprávne povolenia. Z administratívnych povolení však vyplýva, že stavba mala byť realizovaná na inom mieste, než na tom, kde v skutočnosti zrealizovaná bola. Pozemok sťažovateľa nebol v týchto povoleniach zahrnutý, inak povedané, stavba mala byť postavená na iných pozemkoch – mimo pozemku sťažovateľa. Z vykonaného dokazovania na základe znaleckého skúmania vyplynulo, že podľa vydaných administratívnych povolení mala stavba stáť 160 metrov od miesta, na ktorom sa reálne nachádza, od pozemku sťažovateľa.

14. Je preto prirodzené, že terajší vlastníci pozemkov, na ktorých sa stavba pozemnej komunikácie nachádza, neboli účastníkmi územného, ako ani stavebného konania. Stavba bola uskutočnená na cudzom (sťažovateľovom) pozemku bez súhlasu jeho (vtedajšieho) vlastníka, bez toho, že by s ním bolo konané ako s účastníkom územného/stavebného konania, a bez toho, že by bola stavba dodatočne vysporiadaná.

15. Odvolací súd dospel k záveru, že stavba cesty bola stavbou veľkého rozsahu, logickým dôsledkom čoho môžu byť realizačné odchýlky premietnuté do porealizačného zamerania. Dané nepresnosti nepovažoval odvolací súd za také závažné, že by stavbu robili nepovolenou.

16. Dovolací súd uznal, že pri takej rozsiahlej realizácii pozemnej komunikácie došlo k jej posunutiu, a to na pozemok, ktorý je vo vlastníctve sťažovateľa. Tiež uviedol, že v praxi môže nastať situácia, keď pri povoľovaní stavby dôjde k pochybeniu stavebného úradu a neoprávnená stavba sa stáva zároveň povolenou stavbou. Pochybenie môže nastať, ak stavebný úrad neskúma pri vydaní rozhodnutia o povolení stavby v plnej šírke občianskoprávnu stránku veci. Na základe

takého pochybenia stavebný úrad vydá stavebné povolenie a stavba sa stane zo správnoprávneho hľadiska povolenou, ale z občianskoprávneho hľadiska neoprávnenou. Dovolací súd uzavrel, že v konaní nie je pochybnosť o tom, že administratívnoprávne povolenia boli na stavbu vydané, v dôsledku čoho možno stavbu označiť za povolenú.

17. Podľa sťažovateľa pochybenie pri realizácii stavby mimo rámca administratívnych rozhodnutí boli také závažné, že stavbu na pozemku sťažovateľa je potrebné považovať za stavbu nepovolenú, keďže na uskutočnenie stavby na pozemku sťažovateľa nebolo vydané ani územné rozhodnutie a ani stavebné povolenie.

18. Zákon č. 66/2009 Z. z. počíta s tým, že zákonné vecné bremeno bude trvať len obmedzenú, avšak vopred neurčenú dobu, pričom vlastník pozemku nemá žiadnu kontrolu nad tým, ako dlho bude takéto vecné bremeno trvať. Vlastník pozemku totiž nemôže iniciovať pozemkové úpravy, a preto je možné, že zákonné vecné bremeno bude trvať aj dlhú dobu.

19. Je výlučne na vôli obcí (vyšších územných celkov), či pristúpia k vysporiadaniu právnych vzťahov k pozemkom pod ich stavbami a kedy to urobia. Právny záver, ktorý zastáva doterajšia dovolacia prax, spôsobuje, že už nič nedonúti obce (vyššie územné celky), aby pristúpili k vysporiadaniu týchto vzťahov. Podľa tohto právneho záveru totiž obce (vyššie územné celky) môžu zaťažené pozemky dlhodobo držať, užívať stavby na nich postavené a nemusia za to nič platiť (nič ich to nestojí). Takáto nečinnosť obcí (vyšších územných celkov) je nespravodlivá vo vzťahu k vlastníkom zaťažených pozemkov.

20. Vlastníci zaťažených pozemkov nemajú žiadny výslovný zákonný prostriedok, ktorým by donútili obce (vyššie územné celky), aby pristúpili k vysporiadaniu právnych vzťahov k pozemkom. Jediným takýmto donucovacím prostriedkom je práve opakovaná náhrada za zákonné vecné bremeno, ktorá motivuje obce (vyššie územné celky), aby čo najskôr vysporiadali majetkové vzťahy k zaťaženým pozemkom.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

21. Ústavný súd ústavnú sťažnosť sťažovateľa predbežne prerokoval na neverejnom zasadnutí senátu ústavného súdu podľa § 56 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) a zisťoval, či ústavná sťažnosť obsahuje všeobecné náležitosti podania (§ 39 zákona o ústavnom súde), všeobecné náležitosti návrhu na začatie konania (§ 43 zákona o ústavnom súde), osobitné náležitosti ústavnej sťažnosti (§ 123, § 124 a § 132 ods. 1 a 2 zákona o ústavnom súde) a či nie sú dané dôvody na jej odmietnutie podľa § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde

22. Predmetom konania o ústavnej sťažnosti je preskúmanie opodstatnenosti argumentácie, ktorou sťažovateľ namieta, že napadnutými rozhodnutiami okresného súdu, krajského súdu a najvyššieho súdu boli porušené jeho označené práva. Napadnuté rozhodnutia sťažovateľ považuje za arbitrárne a nepreskúmateľné z dôvodu, že konajúce súdy sa vysporiadali ústavne nesúladným spôsobom s argumentáciou sťažovateľa, že náhrada za vecné bremeno má byť poskytovaná opakovane po celú dobu trvania zákonného vecného bremena.

III.1. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutím okresného súdu a napadnutým rozhodnutím krajského súdu:

23. V prípadoch, ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní ústavnej sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany základných práv alebo slobôd môže (mohol) domôcť využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

24. Podľa § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa ústavná sťažnosť týka, je príslušný rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

25. Ústavný súd konštatuje, že proti napadnutému rozhodnutiu okresného súdu bolo prípustné odvolanie, ktoré sťažovateľ aj využil. Z toho vyplýva, že námietky sťažovateľa uvedené v odvolaní proti rozsudku okresného súdu preskúmal krajský súd ako súd odvolací, ktorý rozhodol napadnutým rozhodnutím.

26. Proti napadnutému rozhodnutiu krajského súdu bolo prípustné dovolanie, ktoré sťažovateľ aj využil. Z toho vyplýva, že námietky sťažovateľa uvedené v dovolaní proti rozhodnutiu krajského súdu preskúmal najvyšší súd ako súd dovolací, ktorý rozhodol napadnutým rozhodnutím.

27. Na spresnenie ústavný súd dodáva, že sťažovateľ by vo vzťahu k odvolaciemu súdu mohol uplatniť námietky neuplatniteľné v mimoriadnom opravnom prostriedku (pozri IV. ÚS 398/2022, IV. ÚS 404/2022), takéto námietky však v ústavnej sťažnosti sťažovateľ neidentifikoval, resp. nemožnosť obrátiť sa s takýmto druhom námietky na dovolací súd ani netvrdí.

28. Z uvedeného dôvodu sa v sťažovateľovej veci uplatnil princíp subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplývajúci z čl. 127 ods. 1 ústavy, a preto ústavný súd ústavnú sťažnosť v časti smerujúcej proti napadnutému rozsudku okresného súdu a proti napadnutému rozsudku krajského súdu v súlade s § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde odmietol pre nedostatok svojej právomoci.

III.2. K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozhodnutím najvyššieho súdu:

29. Ústavný súd uvádza, že nie je opravnou inštanciou všeobecných súdov (I. ÚS 31/05). Skutkový stav a právne závery všeobecného súdu sú predmetom kontroly zo strany ústavného súdu len vtedy, ak by prijaté právne závery boli so zreteľom na skutkový stav arbitrárne, a tak z ústavného hľadiska neutržateľné (podobne aj IV. ÚS 43/04).

30. Ústavný súd k vzťahu medzi čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru už judikoval, že formuláciou uvedenou v čl. 46 ods. 1 ústavy ústavodarca v základnom právnom predpise Slovenskej republiky vyjadril zhodu zámerov vo sfére práva na súdnu ochranu s právnym režimom súdnej ochrany podľa dohovoru (II. ÚS 71/97). Z uvedeného dôvodu preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (IV. ÚS 195/07).

31. Ústavný súd teda skúmal, či sa najvyšší súd odchýlil od prípustného výkladu aplikovaných právnych noriem a pristúpil k preskúmaniu zlučiteľnosti napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu č. k. 2 Cdo 151/2020 z 31. marca 2022 s ústavou a dohovorom.

32. Z napadnutého rozsudku najvyššieho súdu vyplýva, že sťažovateľ v rámci dovolania uplatnil dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „CSP“), § 421 ods. 1 písm. a) a b) CSP.

33. Sťažovateľ opodstatnenosť dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP založil na tvrdení, že rozhodnutie odvolacieho súdu je arbitrárne a nepreskúmateľné v tom, že odvolací súd sa nezaoberal námietkou sťažovateľa, že na stavbu pozemnej komunikácie nachádzajúcej sa na pozemku sťažovateľa nebolo vydané stavebné povolenie.

34. K tejto námietke najvyšší súd uviedol, že odvolací súd sa vyjadril a náležite odôvodnil, či komunikácia postavená na pozemku sťažovateľa bola stavbou povolenou alebo nie. Uviedol, že z rozhodnutia o umiestnení stavby z 10. júla 1975, stavebného povolenia z 26. mája 1977 a stavebného povolenia z 10. decembra 1984 bývalého Mestského národného výboru v Prešove súd prvej inštancie správne dospel k záveru, že na komunikáciu čiastočne postavenú aj na pozemku sťažovateľa bolo vydané územné, ako aj stavebné povolenie, teda ide o stavbu povolenú administratívnymi rozhodnutiami v správnom konaní. Účinnosťou zákona č. 66/2009 Z. z. (1. júla 2009) tak na pozemku žalobcu vzniklo zákonné vecné bremeno, ktorého obsahom je držba a užívanie pozemku pod stavbou. Takýto záver vylučuje aplikáciu § 451 Občianskeho zákonníka, teda priznanie náhrady sťažovateľovi z titulu bezdôvodného obohatenia. Za nedôvodnú považoval odvolací súd aj námietku sťažovateľa, že parcela v jeho vlastníctve nie je uvedená v územnom rozhodnutí, dôsledkom čoho je skutočnosť, že stavba je postavená na inom mieste, než na aké bolo stavebné, resp. územné rozhodnutie vydané. Za nespornú považoval odvolací súd skutočnosť, že stavbou je pozemná komunikácia [REDAKOVANÉ] predtým označená ako mestská komunikácia [REDAKOVANÉ], na ktorú bolo vydané územné rozhodnutie bývalým Mestským národným výborom v Prešove č. Výst. 5833/75-Se z 10. júla 1975 a stavebné povolenie č. Výst. 6703/76-Ve z 26. mája 1977.

35. Najvyšší súd vo vzťahu k tejto námietke uzavrel, že nie je možné spochybniť, že takto označená stavba bola povolená a že takáto stavba sa nachádza čiastočne aj na pozemku sťažovateľa. Uvedená stavba bola stavbou veľkého rozsahu, logickým dôsledkom čoho môžu byť realizačné odchýlky premietnuté do porealizačného zamerania. Dané nepresnosti nepovažoval za také závažné, že by stavbu robili nepovolenou (bod 16 odôvodnenia).

36. Ústavný súd konštantne judikuje, že § 420 písm. f) CSP upravuje prípustnosť dovolania (a v prípade naplnenia tohto dôvodu zároveň aj jeho dôvodnosť) v prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany sporu postupom všeobecného súdu nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému rámcu a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa k všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom *denegatio iustitiae* (odmietnutia spravodlivosti). Ak rozhodnutie odvolacieho súdu v podstatných bodoch nespĺňa požiadavky vyplývajúce z čl. 46 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,

zodpovedá táto okolnosť dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP (napr. IV. ÚS 314/2020).

37. Ústavný súd zároveň dopĺňa, že právo na spravodlivý proces môže všeobecný súd porušiť aj svojím rozhodnutím ako výsledkom svojej procesnej činnosti, ak v jeho odôvodnení absentuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre jeho rozhodnutie. Ak takéto odôvodnenie nespĺňa požiadavky vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, zodpovedá táto okolnosť dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP.

38. Z relevantných častí napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu vyplýva, že odôvodnenie tohto rozhodnutia nenesie znaky arbitrárnosti ani extrémneho vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a poskytuje odpovede na sťažovateľom nastolené otázky. Ústavný súd za týchto okolností nemá ústavne relevantný dôvod a ani oprávnenie na to, aby prehodnocoval právne závery najvyššieho súdu a tieto následne podroboval ústavnoprávnej korekcii. To je pre ústavný súd rozhodujúce a tomu zodpovedá aj záver najvyššieho súdu, ktorý námietky sťažovateľa o existencii vady podľa § 420 písm. f) CSP vyhodnotil ako neopodstatnené.

39. Sťažovateľ opodstatnenosť dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. a) CSP založil na tvrdení, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnych otázok, v ktorých sa odvolací súd odklonil od rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, a to od otázky 1. „*povahy náhrady za vecné bremeno zriadené priamo zákonom č. 66/2009 Z. z. - jednorazová alebo opakovaná?*“ a otázky, 2. „*či je stavba postavená na pozemku žalobcu bez súhlasu vlastníka pozemku podľa platných právnych predpisov posúdená ako stavba povolená?*“.

40. Sťažovateľ opodstatnenosť dovolacieho dôvodu podľa § 421 ods. 1 písm. b) CSP založil na tvrdení, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá nebola riešená dovolacím súdom, a to od otázky, „*či je stavba postavená na pozemku žalobcu bez súhlasu vlastníka pozemku považovaná za stavbu povolenú v súlade s platnými právnymi predpismi?*“. Sťažovateľ zastáva názor, že takúto stavbu je potrebné posúdiť ako povolenú v rozpore s právnymi predpismi.

41. K týmto námietkam najvyšší súd uviedol, že ak doterajšia judikatúra najvyššieho súdu akceptovaná ústavným súdom dospela k záveru, že právo na náhradu za obmedzenie vlastníckeho práva podľa § 23 ods. 5 zákona č. 182/1993 Z. z. vzniklo *ex lege* jednorazovo tomu, kto bol vlastníkom zaťaženého pozemku ku dňu účinnosti tohto zákona, nemôže to byť inak ani pri zriadení vecného bremena podľa § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. Ak tieto legálne (zákonné) vecné bremená majú všetky jednotiace znaky, t. j. ide o obmedzenia vlastníckeho práva založené verejnoprávnymi normami kogentného charakteru s významným prvkom súkromnoprávnym, okruh oprávnených subjektov je vymedzený druhovo a nezapisujú sa do katastra nehnuteľností, vyjadrené v zhodnej právnej úprave, nemôže to byť inak ani v súvislosti s finančnou náhradou za obmedzenie vlastníckeho práva. Pre opačný právny názor niet žiadnych presvedčivých argumentov (bod 30 odôvodnenia).

42. K tejto námietke najvyšší súd uzavrel, že vznik vecného bremena nemožno posudzovať samostatne v prípade každého nového vlastníka zaťaženého pozemku. Finančná náhrada za vznik vecného bremena je nepochybne jednorazová; nemá teda charakter opakovaného plnenia.

Je nelogické, aby pri každej zmene vlastníka mal nový majiteľ zaťaženého pozemku nový nárok na finančnú náhradu za už vzniknuté vecné bremeno (bod 30 odôvodnenia).

43. Najvyšší súd ďalej konštatoval, že v konaní nie je pochybnosť o tom, že bolo vydané územné rozhodnutie bývalým Mestským národným výborom v Prešove č. Výst. 5833/75-Se z 10. júla 1975 a stavebné povolenie č. Výst. 6703/76-Ve z 26. mája 1977 (č. l. 248), čím tak možno predmetnú stavbu označiť za stavbu povolenú v súlade s § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z., táto stavba podlieha zákonu č. 66/2009 Z. z. s tým, že tento zákon upravuje oblasť verejného práva. Takáto stavba sa nachádza čiastočne aj na pozemku sťažovateľa. Uvedená stavba bola stavbou veľkého rozsahu, logickým dôsledkom čoho môžu byť realizačné odchýlky premietnuté do porealizačného zamerania, čo nespôsobuje, že by išlo o stavbu nepovolenú.

44. Vo vzťahu k dovolacej otázke vyplývajúcej z § 421 ods. 1 písm. b) CSP, „či je stavba postavená na pozemku žalobcu bez súhlasu vlastníka pozemku považovaná ako stavba povolená v súlade s platnými právnymi predpismi“, v zmysle ktorej sťažovateľ zastával, že takúto stavbu je potrebné posúdiť ako povolenú v rozpore s právnymi predpismi, dovolací súd uvádza, že predmetná otázka už bola posúdená v zmysle námietky vyplývajúcej z § 421 ods. 1 písm. a) CSP. Vzhľadom na to sa dovolací súd už touto otázkou ďalej nezaoberal.

45. Najvyšší súd dospel k záveru, že dovolanie sťažovateľa je potrebné zamietnuť.

46. Ústavný súd konštatuje, že najvyšší súd sa svojim právnym posúdením v otázke povolenia stavby v zmysle § 4 ods. 1 zákona č. 66/2009 Z. z. neodklonil od ustálenej rozhodovacej praxe, a preto už citované závery najvyššieho súdu považuje za ústavne udržateľné.

47. Z relevantných častí napadnutého rozhodnutia najvyššieho súdu vyplýva, že odôvodnenie tohto rozhodnutia ani v tejto časti nenesie znaky arbitrárnosti ani extrémneho vybočenia zo štandardov uplatňovaných v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov a poskytuje odpovede na sťažovateľom nastolené otázky. Ústavný súd za týchto okolností nemá ústavne relevantný dôvod a ani oprávnenie na to, aby prehodnocoval právne závery najvyššieho súdu a tieto následne podroboval ústavnoprávnej korekcii. Ústavný súd zároveň konštatuje, že pri preskúmaní napadnutého rozsudku najvyššieho súdu nezistil žiadnu skutočnosť, ktorá by signalizovala svojvoľný postup dovolacieho súdu, t. j. taký jeho postup, ktorý by nemal oporu v zákone. Práve naopak, takýto postup a rozhodnutie dovolacieho súdu relevantný právny predpis výslovne umožňoval (a stabilizovaná judikatúra priamo vyžadovala, pozn.), preto napadnutý rozsudok v predmetnom prípade nemohol znamenať odoprenie prístupu sťažovateľa k súdnej ochrane v konaní o mimoriadnych opravných prostriedkoch.

48. Ústavný súd zároveň vedomý si svojich doterajších postojov a zdržanlivosti vo vzťahu k právnemu posúdeniu otázky, či ide vo vzťahu k vecnému bremenu o náhradu jednorazovú alebo opakovanú, dodáva, že vzhľadom na to, že samotný sťažovateľ argumentuje, že k jeho pozemku nevzniklo v prospech žalovaného zákonné vecné bremeno, pretože v danej veci nie je možné aplikovať zákon č. 66/2009 Z. z. z dôvodu nesplnenia zákonných podmienok, je riešenie tejto otázky z ústavnoprávneho hľadiska v tomto konaní irelevantné. Ústavný súd vedomý si rozdielnych právnych názorov na riešenie tejto otázky dodáva, že mu neprislúcha zjednocovať *in abstracto* judikatúru všeobecných súdov a suplovať právomoc, ktorá je podľa § 8 ods. 3 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov zverená najvyššiemu súdu. Rozhodnutie najvyššieho súdu a jemu predchádzajúce konanie

a rozhodnutia všeobecných súdov nižšej inštancie ústavný súd v zmysle uvedeného právneho názoru preto v tomto prípade považuje za jedno z možných riešení (doteraz v rozhodovacej činnosti všeobecných súdov vo vzťahu k pozemkom pod cestami vo vlastníctve obcí nevyriešenej otázky) priamo vo vzťahu k predmetnému zákonu, čo však zároveň nevyvoláva protiústavnosť uvedeného riešenia v prijatých záveroch všeobecných súdov.

49. Ústavný súd poukazuje na skutočnosť, že vo veciach rozhodovaných už za účinnosti Civilného sporového poriadku, t. j. od 1. júla 2016 (sp. zn. PL. ÚS 14/2016, sp. zn. PL. ÚS 15/2016, sp. zn. PL. ÚS 1/2020, sp. zn. PL. ÚS 24/2020, sp. zn. PL. ÚS 15/2021, sp. zn. PL. ÚS 16/2021 či sp. zn. PL. ÚS 3/2022), je ustanovením, z ktorého možno vychádzať ako zo základu pre rozhodnutie o náhrade za zákonné vecné bremeno, predovšetkým čl. 20 ods. 4 ústavy, podľa ktorého vyvlastnenie alebo nútené obmedzenie vlastníckeho práva je možné iba v nevyhnutnej miere a vo verejnom záujme, a to na základe zákona a za primeranú náhradu (pozri doplňujúce stanovisko sudkyne Jany Baricovej k odôvodneniu uznesenia ústavného súdu č. k. PL. ÚS 7/2022-11 z 11. mája 2022). Zároveň s prihliadnutím na doplňujúce stanovisko sudcu Lajosa Mészárosa a odlišné stanovisko sudcov Ivetty Macejkovej, Milana Lalíka a Jany Baricovej k nálezu sp. zn. PL. ÚS 42/2015 možno konštatovať nastolenie „spravodlivej rovnováhy“ medzi záujmami vlastníka a verejným záujmom podľa dohovoru (bod 47 uvedeného nálezu), ktoré možno porovnať s „primeranou náhradou“ v zmysle ústavy, keď v oboch prípadoch je „náhrada odvodená od konkrétnych okolností prípadu a musí zohľadňovať kolidujúce záujmy, keď voľba, či sa za zriadenie vecného bremena bude poskytovať náhrada jednorazová, opakovaná alebo alternatívne v oboch formách, je v rukách zákonodarcu, pričom pre primeranosť náhrady je podstatná výška poskytnutého plnenia, nie jeho forma“ (doplňujúce stanovisko sudkyne Jany Baricovej k odôvodneniu uznesenia ústavného súdu č. k. PL. ÚS 7/2022-11 z 11. mája 2022, bod. 7.1).

50. Ústavný súd uzatvára, že v posudzovanej veci nezistil, že by napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu došlo k porušeniu označených práv sťažovateľa a jeho závery, ku ktorým v napadnutom rozsudku došiel, tak nemožno označiť za svojvoľné (arbitrárne), a tým za ústavne neudržateľné. Z napadnutého rozhodnutia vyplýva, že najvyšší súd sa vysporiadal s podstatnými námietkami sťažovateľa. Z odôvodnenia rozhodnutia dovolacieho súdu nevyplýva jednostrannosť ani taká aplikácia príslušných ustanovení všeobecne záväzných právnych predpisov, ktorá by bola popretím ich účelu, podstaty a zmyslu. K porušeniu označených práv sťažovateľa nedošlo z dôvodu, že námietky, ktoré sťažovateľ formuloval v podanom dovolaní, posúdil najvyšší súd materiálnym spôsobom, teda podľa ich skutočného obsahu, a došiel k záveru, že dovolanie je potrebné zamietnuť. Skutočnosť, že sťažovateľ sa s právnym názorom najvyššieho súdu nestotožňuje, nestačí na prijatie záveru o zjavnej arbitrárnosti napadnutého rozhodnutia. Aj stabilná rozhodovacia činnosť ústavného súdu (II. ÚS 4/94, II. ÚS 3/97, I. ÚS 204/2010) rešpektuje názor, podľa ktorého nemožno právo na súdnu ochranu stotožňovať s procesným úspechom vo veci.

51. Za zjavne neopodstatnenú ústavnú sťažnosť možno považovať takú, pri ktorej predbežnom prerokovaní ústavný súd nezistil žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, ktorých porušenie sa namietalo, prípadne z iných dôvodov (I. ÚS 66/98, tiež napr. I. ÚS 4/00, II. ÚS 101/03, IV. ÚS 136/05, III. ÚS 198/07).

52. Ak najvyšší súd ústavne konformným a akceptovateľným spôsobom dospel k názoru, že dovolanie sťažovateľa je potrebné zamietnuť, pričom vyčerpávacím spôsobom vysvetlil dôvody, ktoré viedli k tomuto záveru, a tento názor nebol ústavným súdom vyhodnotený ako svojvoľný (a teda ústavne neudržateľný), je zjavné, že absentuje akákoľvek príčinná súvislosť medzi napadnutým rozsudkom najvyššieho súdu a označenými právami sťažovateľa.

53. K iným dôvodom, ktoré môžu zakladať záver o zjavnej neopodstatnenosti ústavnej sťažnosti, nesporne patrí aj ústavnoprávny rozmer, resp. ústavnoprávna intenzita namietaných pochybení či nedostatkov v činnosti alebo rozhodovaní príslušného orgánu verejnej moci posudzovaná v kontexte s konkrétnymi okolnosťami prípadu (m. m. IV. ÚS 362/09, m. m. IV. ÚS 62/08). Ani z tohto hľadiska ústavný súd nezaznamenal nedostatky či inú zrejmu nespravodlivosť v namietanom rozhodnutí najvyššieho súdu. Navyše sťažovateľ v ústavnej sťažnosti v podstate opakuje svoju argumentáciu uplatnenú v rámci podaného dovolania.

54. Ústavný súd preto konštatuje, že neexistuje ústavne relevantný dôvod na to, aby do napadnutého rozsudku najvyššieho súdu zasahoval, preto pri predbežnom prerokovaní odmietol ústavnú sťažnosť sťažovateľa v tejto časti podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

55. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok, ústavný súd sa ďalšími návrhmi v nej obsiahnutými už nezaoberal.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. novembra 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu